

עפ"ת 6765/01/22 - אלכסנדר בניאמינסון נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 6765-01-22 בניאמינסון נ' מדינת ישראל
לפני כבוד השופט אברהם בולוס
המערער אלכסנדר בניאמינסון

נגד
המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

1. לפניי ערעור על חומרת העונש בגזר דינו של בית המשפט לתעבורה בחדרה (כב' השופטת עידית פלד) בפל"א 10590-04-21 (להלן: **גזר הדין**).

רקע וההליכים

2. בכתב האישום נטען, כי ביום 27.4.21 המערער נהג ברכב פרטי למרות ידיעתו אודות העונש שהושת עליו בנוכחותו ביום 10.3.21 בתיק פ"ל 5514-06-19 שכלל פסילה מלנהוג למשך 11 חודשים, כן נהג ללא ביטוח תקף וללא רישיון נהיגה תקף (רישיון שפקע בשנת 2011).

בכתב האישום יוחס למערער ביצוע העבירות הבאות: נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: **פקודת התעבורה**); נהיגה ברכב ללא ביטוח, לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970; נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, לפי סעיף 10 א לפקודת התעבורה.

3. בתאריך 28.4.21 המערער הורשע לאחר שהודה בעבירות נשוא כתב האישום ולבקשת ב"כ המערער, עניינו הופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן.

4. בהתאם לתסקיר שהתקבל, המערער בן 51, יליד רוסיה שעלה לישראל בשנת 1997, נשוי ואב ל- 4 ילדים, רופא שיניים במקצועו. המערער נעדר עבר פלילי ועברו התעבורתי כולל 8 הרשעות קודמות מתוכן הרשעה משנת 2021 בגין נהיגה בפסילה ונהיגה עם רישיון נהיגה לא תקף שבגין עבירות אלו הוטל על המערער עונש של 4 חודשי מאסר מותנה בר הפעלה שעמד כנגדו בעת ביצוע העבירות בתיק זה.

המערער הסביר לשירות המבחן, כי ביצע את העבירות בנסיבות בהן בנו בן ה- 6 שבר את רגלו, כאשר ביום ביצוע העבירה המערער נאלץ לקחת את הבן למקום עבודתו ובשל מצבו הבריאותי של הבן בחר לנהוג. לדברי שירות המבחן, המערער מקבל אחריות לביצוע העבירות, ביטא חרטה והביע הבנה לכך שהיה עליו לפעול בדרך אחרת. כן

המערער לא ביטא נזקקות טיפולית המצריכה את מעורבות שירות המבחן. שירות המבחן התרשם, כי המערער בעל יכולות תפקוד גבוהות וכי הוא חווה הרתעה משמעותית בשל ההליך המשפטי הנוכחי ושיתף פעולה עם שירות המבחן. לפיכך שירות המבחן העריך, כי קיים סיכון להישנות עבירות דומות, אולם ההליך המשפטי הנוכחי לרבות שהותו במעצר בית ומעורבות שירות המבחן תרמו להפחתת הסיכון. בסוף התסקיר, שירות המבחן העריך כי לא נדרשת מעורבות של גורם טיפולי והמליץ להטיל על המערער עונש של ביצוע של"צ בהיקף של 250 שעות למען אוכלוסייה נזקקת כחלופת ענישה חינוכית ושיקומית, לצד קנס והארכת מאסר על תנאי.

5. לאחר שמיעת טיעונים לעונש, ונוכח עמדת המשיבה להטלת מאסר בפועל, בימ"ש קמא הורה על הגשת חו"ד מטעם הממונה על עבודות השירות. בהתאם לחו"ד שהתקבלה, המערער נמצא מתאים לביצוע עבודות שירות במגבלות.

גזר-הדין

6. בגזר דינו בימ"ש קמא סקר את הפסיקה ועמד על מדיניות הענישה והערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע עבירות חוזרות של נהיגה בפסילה ונהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, כמו ההגנה על משתמשי הדרך מפני נהיגתם של נהגים מסוכנים שנפסלו מלנהוג וגם כיבוד החוק והחלטותיו של ביהמ"ש.

בימ"ש קמא התייחס לנסיבות ביצוע העבירה, לעובדה שהמערער היה מודע היטב לעונש הפסילה אותו הפר ולעובדה כי אינו מחזיק ברישיון נהיגה תקף, דבר שלא הרתיע אותו מלשוב ולנהוג כעבור זמן קצר של 7 שבועות לאחר שנשפט בגין אותן עבירות והוטל עליו מאסר מותנה. בימ"ש קמא התרשם כי התנהלות המערער מעידה על רמת מסוכנות גבוהה לביטחון הציבור ועל רמת הזלזול והתעלמות מהוראות רשויות אכיפת החוק. כן נקבע, כי אין בנסיבות שתוארו על ידי המערער בעניין מצב בנו כדי להצדיק את מעשיו.

7. לאור חומרת העבירות שבוצעו, בימ"ש קמא מצא כי מתחם העונש ההולם הינו בין מספר חודשי מאסר שניתן לרצותם במסגרת עבודות שירות לבין 20 חודשי מאסר בפועל, בנוסף לפסילה בפועל לתקופה של 12 חודשים ועד ל 5 שנות פסילה, וכן עונשים נלווים של מאסר על תנאי, פסילה מותנית, וקנס כספי.

8. בבוא ביהמ"ש קמא לקבוע את העונש הראוי בגדרי המתחם, הוא הביא בחשבון לחומרה את עברו התעבורתי של המערער, נהיגת המערער בפסילה בפעם השנייה ונהיגתו ללא רישיון תקף בפעם הרביעית, וכן ביצוע העבירות זמן קצר ממתן גז"ד קודם שניתן בגין אותן עבירות.

מנגד ביהמ"ש קמא שקל לקולה את הודאתו של המערער והבעת חרטה; נסיבות חייו ותפקודו היציב; שהייתו במעצר בית והעובדה כי הוא נעדר עבר פלילי ולא נשא בעבר עונש מאסר בפועל וכן לעובדה שלהליך הנוכחי הייתה השפעה מרתיעה על המערער.

באשר לאפשרות חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום ואפשרות הארכת עונש המאסר המותנה, קבע בימ"ש קמא כי לא ניתן להתעלם מהחזרתיות בביצוע העבירות בפרק זמן קצר ביותר כשלחובת המערער מאסר על תנאי בר הפעלה שלא הרתיעו, וכן מהתרשמות שירות המבחן כי המערער התקשה להפעיל שיקול דעת בעת ביצוע העבירות

ולמעשה ביטא רצון להימנע מהישנות ביצוע העבירות מתוך חרדה מהמאסר על תנאי העומד נגדו. בימ"ש קמא התרשם, כי התסקיר שהוגש אינו מעלה כי מתקיים תנאי לחריגה לקולה ממתחם העונש ואין בתסקיר כדי לבסס סיכוי של ממש לשיקום המערער.

באשר להארכת עונש המאסר המותנה, בימ"ש קמא קבע כי העונש המותנה הינו עונש הרתעתי הצופה פני עתיד, ובמקרה דנן המערער שב וביצע את אותן העבירות בתקופת התנאי. לפיכך, נקבע כי חרף המלצת שירות המבחן ועל אף נסיבותיו האישיות של המערער, אין להעדיף את האינטרס האישי על פני הציבורי ואין מקום להארכת המאסר המותנה.

עם זאת, מתוך התחשבות בשיקולים לקולה שפורטו לעיל, קבע בימ"ש קמא כי אין למצות את הדין עם המערער והורה על הפעלת המאסר המותנה בחופף לעונש המאסר שיוטל וכן כי המאסר שיוטל יבוצע בדרך של עבודות שירות.

9. בגזר הדין בית המשפט קמא הטיל על המערער עונשים בדמות קנס בסך 2,000 ₪; 20 חודשי פסילה מלנהוג בפועל, הפעלת 6 חודשי פסילה על תנאי שהוטלו בתיק 5514-06-19 בחופף לפסילה בפועל, סך הכול יישא המערער 20 חודשי פסילה בפועל במצטבר לכל פסילה אחרת, בניכוי התקופה בה היה המערער בפסילה עד לתום ההליכים מיום 28.4.21; 8 חודשי פסילה על תנאי וכן עונשי מאסר כלהלן:

- א. 6 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך 3 שנים עבירה של נהיגה בזמן פסילה בניגוד לסעיף 67 לפקודת התעבורה או נהיגה ללא רישיון נהיגה בניגוד לסעיף 10 (א) לפקודת התעבורה.
- ב. 5 חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות.

ג. הפעלת המאסר המותנה שהוטל בביהמ"ש לתעבורה בחדרה בתיק 5514-06-19 בתאריך 10.3.21 למשך 4 חודשים בחופף למאסר בפועל שהוטל לעיל.

טענות הצדדים

10. לטענת המערער, עונש המאסר יפגע בו ובמקצועו כרופא; בית המשפט קמא שגה עת לא הורה על הארכת המאסר המותנה בנימוק לפיו המערער לא עבר שיקום שכן בנסיבות בהן רישיונו של המערער כרופא נתון בסכנה, הרי שמדובר במקרה המתאים להארכת המאסר המותנה בהתאם לסעיף 56(א) לחוק העונשין. כן לטענת המערער, שירות המבחן הוא אשר לא המליץ על הליך שיקומי לאחר שהתרשם כי שהות המערער במעצר הבית וכן הפעלת עונש של"צ יביא לשיקום המערער. לפיכך, גם בהתאם לסעיף 40ד(א) לחוק העונשין, היה ראוי בימ"ש קמא לחרוג לקולה בעניין עונש המאסר.

11. לטענת המערער, הוא אדם נורמטיבי לחלוטין. הוא עלה לישראל בשנת 2003 ולא בשנת 1997 כפי שצוין בתסקיר שירות המבחן, כשהמערער היה בשנות ה-30 לחייו. מספר שנים לאחר עלייתו לארץ, כשהמערער אינו יודע את השפה, קבלן שהמערער שכר את שירותיו לבניית בית רימה אותו ולקח את כספו. בעקבות אירוע זה, הסתכן המערער כלכלית ובמסגרת הליכי הוצל"פ שננקטו נגדו הוגבל רישיון הנהיגה שלו ולא בגין עבירות תעבורה.

לטענת המערער, בימ"ש קמא שגה עת לא נתן משקל מספיק לנסיבות חייו של המערער ולתסקיר שירות המבחן; לעובדה שהמערער שהה במעצר בית מלא למשך 3 חודשים ולאחר מכן שהה 3 חודשים נוספים מעצר בית כמעט מלא; לטענת המערער הטלת מאסר בעבודות שירות יטיל כתם על עיסוקו כרופא ואף יכול להביא לשלילת רישונו שכן הממונה על עבודות שירות מעביר דיווח על ביצוע עבודות השירות להסתדרות הרפואית. העובדה שמקצועו של המערער נתון בסכנה מוחשית מצדיקה לגישת המערער להורות על הארכת המאסר המותנה ואימוץ המלצות התסקיר שיש בהן אלמנט שיקומי.

לאור האמור, המערער עתר להורות על הארכת המאסר המותנה, על הגדלת תקופת השל"צ שהומלצה בתסקיר והארכת המאסר המותנה ולחילופין התבקש ביהמ"ש להפנות את המערער לעריכת תסקיר משלים לצורך שילובו בהליך שיקומי שימצא לנכון.

12. בדיון שהתקיים בפניי המשיבה טענה, כי גזה"ד סביר ומאזן כראוי בין נסיבותיו האישיות של המערער לבין חומרת העבירות שבוצעו על ידו; בימ"ש קמא אף הקל עם המערער בגזה"ד עת קבע עונש מאסר שהינו בתחתית מתחם העונש והפעלת המאסר המותנה בחופף. כן הקל עם המערער בהטלת מאסר שירוצה בעבודות שירות, שיש בו ראייה שיקומית וזאת לאור נסיבותיו האישיות של המערער.

דיון והכרעה

13. לא אחת דובר על החומרה הרבה הגלומה בעבירת הנהיגה בזמן פסילה. ביהמ"ש העליון חזר והבהיר רבות: **"העבירה אותה עבר המבקש היא חמורה ויש לבטא את חומרתה בענישה מרתיעה. נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רישיון טומנת בחובה סיכונים רבים לביטחונם של נוסעים ברכב והולכי רגל. יתר על כן, ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט"** (רע"פ 3878/05 יעקב בנגוזי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.5.05)).

14. לפיכך נקבע, כי בגין עבירה של נהיגה בפסילה יש להטיל ענישה מחמירה, לרבות עונשי מאסר לתקופה ממושכת, כדי להרתיע מפני ביצועה, במיוחד כנגד מי שאין זו הרשעתו הראשונה בעבירה זו. כן יש לייחס חומרה רבה לנאשם אשר חוזר ונוהג בעודו בפסילה, בעוד עונש מאסר על תנאי תלוי ועומד מעל ראשו, דבר המלמד כי אין עליו מורא החוק והוא אינו נרתע מסיכון חיי אדם (רע"פ 5697/21 ג'מאל ג'ארחי נ' מדינת ישראל, פס' 13 (18.12.13); רע"פ 7982/13 עדיאל שגן נ' מדינת ישראל (6.1.14); רע"פ 5464/16 דימטרי לייזרוביץ נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (12.7.16); רע"פ 7612/13 שמעון אמסלם נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.3.14); רע"פ 5638/13 נכפולגר נ' מדינת ישראל (15.1.2014); רע"פ 321/14 סלאמה נ' מדינת ישראל (26.01.2014); רע"פ 10424/06 לודוויה נ' מדינת ישראל (22.2.07)).

הקפדה עם הנוהג שוב בידעו כי הינו בפסילה, מתחייבת גם מהטעם שנהיגה זו נעדרת כיסוי ביטוחי, ובעניין זה נאמר לא אחת, כי נוסף להפרת הערכים המוגנים שלעיל, הרי נהיגה בפסילה מקפלת בחובה סכנה כי בקרות תאונת דרכים יוטל הפיצוי בגין נזקי הגוף על הציבור (רע"פ 2666/12 אמיר עטאללה נ' מדינת ישראל, פס' 2 (23.4.12); רע"פ 3104/11 נידאל פדילה נ' מדינת ישראל, פסקה ז' (4.5.2011); רע"פ 665/11 אבו עמאר נ' מדינת ישראל, פס' ז' (24.1.11)).

נוסף על כך, גם העבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, מקפלת בחובה סכנה ממשית לפגיעה בעוברי אורח תמימים ובמשתמשי הדרך (ע"פ 5774/09 שחר מסיקה נ' מדינת ישראל (21.07.2009); עפ"ת (חי') 21722-04-16 ג'בארין חסן נ' מדינת ישראל (17.07.2016)).

15. באשר להמלצת שירות המבחן, נקבע לא אחת כי עסקין בשיקול אחד מני רבים אחרים. על אף החשיבות שיש ליחס לעמדת שירות המבחן ההכרעה הסופית לעניין העונש לעולם נתונה בידי ביהמ"ש והיא תוצר לשקלול כלל הנתונים הרלוונטיים (בש"פ 9302/08 אלעקובי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (14.11.08); רע"פ 10779/08 לרו נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (4.1.09)).

במקרה זה ממצאי ומסקנות שירות המבחן גם אינם חד משמעיים. בתסקיר צוין כי למרות שההליך המשפטי ומעצר הבית בו שהה המערער הרתיעו אותו והפחיתו מהסיכון לביצוע עבירות דמות, ועם זאת צוין מפורשות כי סיכון זה עדיין קיים. נוסף על כך, מהתסקיר לא ניתן להסיק כי המערער עבר שינוי מהותי בחשיבתו ובדפוסי התנהלותו.

16. חרף המלצת שירות המבחן, נסיבותיו האישיות של המערער ומעצר הבית בו שהה, בימ"ש קמא מצא כי יש להטיל ענישה מרתיעה כדי להרתיע את המערער והרבים; זאת נוכח חומרת העבירות, העובדה שבוצעו תקופה קצרה לאחר שהוטל עליו עונש בגין עבירות דומות הכולל גם מאסר מותנה. ביהמ"ש קמא ציין מפורשות כי מתוך התחשבות בהמלצת שירות המבחן וכלל הנסיבות האישיות של המערער לרבות ההודאה והבעת החרטה, אין למצות את הדין עמו והורה על הפעלת המאסר המותנה בחופף למאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות. המדובר הוא באיזון שבצע ביהמ"ש קמא ובגדרו ניתן משקל לכלל הנתונים והשיקולים, והתוצאה במקרה זה היא בהחלט סבירה ובגדרה אף ניתן משקל של ממש לכלל הנסיבות המקלות וביניהן המלצת ומסקנות שירות המבחן.

17. באשר להארכת המאסר המותנה, כידוע, מאסר מותנה אמור לשמש כלי הרתעה מפני ביצוע עבירות נוספות כלפי מי שעבר עבירות דומות בעבר (רע"פ 2472/15 שורצמן נ' מדינת ישראל, פסקאות 10-11 (21.5.15)). בהתאם לסעיף 55 (א) לחוק העונשין הכלל הוא הפעלת המאסר המותנה וכקבוע בסעי' 56 (א) לאותו החוק, ניתן להאריך את המאסר המותנה במקרים חריגים: "האפשרות להאריך את תקופת המאסר מהווה חריג, אשר מעוגן בסעיף 56(א) לחוק העונשין [...] רק כאשר בית המשפט איננו רואה להשית על הנאשם עונש מאסר, וכאשר הפעלת המאסר המותנה תוביל לתוצאה בלתי צודקת, מוסמך בית המשפט להורות "מטעמים שיירשמו" על הארכת תקופת התנאי ולא על הפעלתו" (רע"פ 4902/14 צבאן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (16.7.14)); ראו גם רע"פ 7391/08 מחאג'נה נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (14.9.2009)).

כל השיקולים לקולה וטענות המערער לנזקים שיגרמו לו מהטלת מאסר בפועל גם אם ירוצה בעבודות שירות והפעלת המאסר המותנה, כולם קיבלו ביטוי באיזון שערך ביהמ"ש קמא. לא מצאתי במקרה זה נסיבות חריגות שיצדיקו את הארכת המאסר המותנה. הימנעות מהטלת עונש מאסר למרות חומרת העבירות, העובדה שהעבירות בוצעו זמן קצר לאחר שניתן גז"ד בעניינו של המערער באותן העבירות ולמרות המאסר המותנה - היא הנראית בעיניי בלתי סבירה. במקרה זה, כפי שהדגיש ביהמ"ש קמא, אין זה סביר להיעתר לבקשת המערער להארכת

המאסר המותנה, שכן המסר שיתקבל יחתור תחת שיקולי ענישה חשובים כמו הרתעת המערער והרבים.
18. מכל האמור לעיל, העונש אותו השית ביהמ"ש קמא הינו סביר, ראוי ומשקף איזון נכון בין חומרת העבירות, נסיבות ביצוען והאינטרס הציבורי. לאור זאת ונוכח ההלכה לפיה ערכאת הערעור לא תתערב בעונש, אלא במקרים חריגים בהם נמצאה בגזר דינה של הערכאה הדיונית טעות בולטת או במקרה שהעונש אשר נגזר על ידה חורג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת (ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (4.12.13)) - אני סבור כי דין ערעור זה דחייה.
19. לאור כל האמור, מורה על דחיית הערעור.

ניתן היום, כ"ט שבט תשפ"ב, 31 ינואר 2022, במעמד
הנוכחים.